

POSUDEK NA RIGORÓZNÍ PRÁCI

Název práce: Bezpečnost na internetu: Vnímání bezpečnosti na internetu u respondentů ve střední dospělosti

Autor/-ka: Mgr. Nikol Kopáňková

Oponent/-ka: Mgr. Cyril Kaplan Ph.D.

HLAVNÍ CÍL

Prozkoumat vztah mezi třemi složkami bezpečnosti na internetu a třemi vybranými faktory.

FORMÁLNÍ STRÁNKA

Výsledky autorka reportuje nezvyklým způsobem, kdy vytváří tabulku zvlášť pro reportování výsledků testu každé jedné hypotézy. Sloupečky „rozhodnutí o H0“ a „závislost prokázána“ jsou nestandartní na této úrovni vědecké práce. Tabulka by možná dávala smysl jako celkový přehled, ovšem pokud by obsahovala údaje s informační hodnotou (např. síla efektu). Údaje zde prezentované v tabulce se standardně prezentují přímo v textu.

Pearsonův korelační koeficient a test nezávislosti

hodnota R	p-hodnota	rozhodnutí o H0	závislost prokázána
0,24	0,000	zamítáme	ano

Tabulka 12. – Sociální (osobní) bezpečnost a strach z vnímané hrozby

Obecně autorka nedodrhuje **formát** APA pro tabulky, report výsledků, figures, popisky... Tabulky a grafy navíc nemají vnitřně konzistentní styl (namátkově Graf 4 je nadepsán, Graf 5 je pojmenován pod obrázkem, stejně jako tabulky, které ale mají i nadpis, ovšem bez čísla, viz printscreen tabulky 12). Grafům v sekci Výsledky zcela chybí dovysvětlující popisky, jejich obsah však není popsán ani v textu.

TEORETICKÁ ČÁST

První část kapitoly o střední dospělosti předkládá informace obecného charakteru, které nejsou přímo relevantní výzkumnému záměru (1.1. až 1.3.) a čtenáře práce nepřibližují k pochopení realizované výzkumné studie. Relevance obsahu jednotlivých kapitol teoretické části (tedy jeho vztah k řešenému výzkumnému projektu) by měla být patrná z prezentovaného obsahu. Autorka si v této sekci vypomáhá tučným (SIC) souvětím: „Pro pochopení pojetí bezpečnosti a chování na internetu u dospělých ve střední

dospělosti je nezbytné nastínění hlavních charakteristik střední dospělosti, jelikož věk může být jednou z proměnných, která právě chování na internetu ovlivňuje.“ Tato sekce práce přitom není nijak propojena s dalšími částmi práce (návrh výzkumu, diskuze). Zcela by dostačovala tuto sekci začít až podkapitolou 1.4., která výběr populace pro výzkum zdůvodňuje.

Druhá kapitola se věnuje určitým fenoménům spojeným s prostředím internetu, u některých témat ani zde není patrná přímá relevance s výzkumným designem (např. jak daný fenomén jako třeba trolling, jemuž je věnovaná část této kapitoly, je reflektován v tvorbě výzkumných otázek nebo položek v dotazníku; není tedy zřejmé proč je ho nutné v práci operacionalizovat na významnější ploše. Pojem trolling je v empirické části zmíněn pouze dvakrát a to vždy ve výčtu fenoménů, které mohou ovlivňovat bezpečnost na internetu).

Celkově teoretická část není příliš přiléhavá k části empirické. Navíc obsahuje např. přímé citace z učebnic.

EMPIRICKÁ ČÁST

Napříč empirickou částí práce je často zmiňována **návaznost na výsledky diplomové práce**. Z textu práce je tak evidentní, že prezentovaná studie z diplomové práce vychází. Důvody však z textu již tak zřejmé nejsou. Dle oponenta by toto mělo být součástí úvodu, který je ale veskrze popisný. V úvodu empirické části je to rozvedeno málo, chybí vysvětlení na faktické úrovni (co konkrétně bylo v předchozím výzkumu tak závažné, že to vyžadovalo dále zkoumat pomocí tohoto konkrétního designu), i za pomoci např. negativního vymezení (co naopak vypadalo jako špatná cesta). Oponent by ocenil výčet teoretických a metodologických pohnutek k volbě designu prezentovaného výzkumu. Na úrovni věcné postupuje autorka následovně: Na základě diplomového kval. výzkumu autorka vybírá pro dotazníkovou studii 3 složky internetové bezpečnosti, institucionální, technickou a sociální (kterou označuje zároveň jako osobní, převod tohoto českého výrazu je ale slovo individuální, které je spíše opakem výrazu sociální). Dále pojmenovává 3 faktory pro dotazníkové šetření, strach, vnímanou hrozbu a self-efficacy. V úvodu k empirické části není zcela jasné, jak tyto tři složky a tři faktory spolu přesně souvisí. Propojuje je však sada hypotéz o vztahu téměř každé proměnné s každou.

Každou ze tří složek internetové bezpečnosti autorka převádí do tří konkrétních otázek (položek v telefonickém rozhovoru, který byl využit ke sběru dat). Bez nahlédnutí do předcházejícího výzkumu složka institucionální bezpečnosti působí jako test toho, na kolik je člověk na internetu laicky řečeno paranoidní (termíny jako odposlouchávání nebo sledování). Bez dalšího kontextu nálepka působí částečně ad hoc. Propojení s diplomovým výzkumem jsou věnovány 4 strany empirické části práce, obsah je však z velké části popisný. Nalezená témata (autorka tvrdí, že vytvářela zakotvenou teorii, ale prezentovaný výstup spíše působí jako téma nebo prostá nálepka označující kategorii obav; teorie by oproti tomu měla obsahovat i náčrt kauzality či korelace, hierarchie

motivů) jsou ilustrována ukázkami z textu. Přínos těchto ukázek není zcela jednoznačný, není zde vysvětleno, jak byl např. zhodnocen v tvorbě otázek pro sběr dat (otázky jsou v jedné z dalších podkapitol prostě vyjmenovány).

Ve **Výsledcích** se místy autorka pouští do diskuze, když dává výsledek do souvislosti s vlastními očekáváními na základě výstupu diplomového výzkumu. Zde citát ze str. 95: „Tento výsledek koresponduje také s předpoklady, které vycházely z původního kvalitativního výzkumu v diplomové práci. Při hloubkových rozhovorech se ukazovala mírná tendence rozdílné důležitosti vnímání sociální (osobní) složky v rámci genderu. Tato skutečnost ale nebyla součástí výzkumných otázek v původním výzkumu.“

V samotné **diskuzi** o sobě autorka píše ve třetí osobě (vědecké texty používají singulár nebo plurál první osoby). Nejen díky tomuto prvku, diskuze zpočátku zní spíše jako recenze, jakési shrnutí a zhodnocení samotné práce. Stejně jako v sekci Výsledky tím autorka poukazuje na nedostatečné pochopení funkce této součásti výzkumného reportu, i stylu, jaký by měl respektovat. Diskuze je místem, kde vlastní výsledky dáváme do kontextu dalších výzkumů a teorií. Právě zde probíhá klíčová fáze interpretace vlastních výstupů. Hodnotí se zde konkrétní postup a vyvozují se implikace jak pro stávající teorie v dané oblasti nebo se revidují vlastní designová rozhodnutí, zásadně v relevantních aspektech. Výčet obsahu kapitol, jenž diskuzi otevírá, sem opravdu nepatří.

V diskuzi autorka neopomíjí zmínit teorii, na niž svým výzkumem reaguje (PMT). Činí tak pomocí dlouhého souvětí, které ale neobsahuje přísudek. Sdělení je tak možné pouze číst mezi řádky. V dalším momentě autorka opakuje cíle výzkumu (v přítomném čase) na ploše delšího odstavce. Dále již diskuze nabývá kontur diskuze a autorka staví výsledky výzkumu do kontextu práce jiných autorů i svého vlastního přechodního výzkumu. Např. v sekci reflektující roli genderu ve vnímané bezpečnosti na internetu autorka dobře staví své výsledky (gender hraje roli) do kontextu předchozího výzkumu (jedna reference, gender roli nehraje), dále nabízí možné vysvětlení, které už ale není zakotveno ani do existující teorie, ani není propojeno s vlastními daty. Navíc, souvětí, které zpočátku naznačuje, že se bude jednat o rozšíření samotných dat o možnou interpretaci („Vysvětlením může být,...“) je jen odstavec dlouhým konstatováním, toho, co se již ukázalo ve výsledcích: ženy jsou více citlivé na sociální oblast bezpečnosti, muži na technickou. Dalším nedostatkem této sekce, podrobně zde představené pro ilustraci stylu hodnocené práce, je neuvedení relevantních referencí přímo v místě, které si toto z pohledu čtenáře nejvíce žádá, přímo za konstatováním, že výsledky prezentovaného výzkumu potvrzují předchozí výzkumná zjištění jiných autorů. Namísto výčtu příslušných referencí je zde odkaz na „výše zmíněné studie.“ To je opět značně nešikovné z pohledu čtenáře, kterého by konkrétní studie zajímaly. „Výše“ se možná týká pouze dané sekce, ale z formulace, ani z prvního pročtení této, to není zcela zřejmé (možná je to odkaz na nejmenovanou kapitolu teoretické sekce?). Výše v daném odstavci o genderu a

bezpečnosti na internetu se nachází pouze tato věta s referencemi: „Například se ukazuje, že ženy využívají méně protektivních strategií ochrany (McGill & Thompson, 2018). Ženy dle výzkumu nevyžívají silná hesla a neaktualizují své zařízení tak často jako muži (Gratian, Bandi, Cukier, Dykstra & Ginther, 2017).“ Čtenáři není jasné, zda zmíněné výzkumy porovnávaly ženy a muže, zda členění bezpečnosti na sociální a technickou bylo součástí jejich výzkumného designu, či zda se zjištěními autorky tyto práce souvisí pouze na úrovni teorie. Proto také oponentovi není zřejmé, zda je slovíčkem „výše“ míněn odkaz na tyto práce, nebo zda se někde jinde v textu nemohou vyskytovat přílehlavější výzkumy. Pro dosažení jasnosti je vhodnější redundantně referovat, než namísto konkrétních referencí abstraktně odkazovat na jiná místa v textu.

SOUHRNNÉ ZHODNOCENÍ

Celkově práce nedosahuje úrovně odborného textu očekávaného již na bakalářské a magisterské úrovni (grafická úprava, nekorektní forma prezentace výsledků, interpretace prosakují do reportu výsledků, diskuze obsahuje shrnutí a vágní referování). Práce je špatně čitelná a v klíčových částech obsahuje nelogické formulace a redundantní obsah. Výstupy pečlivě realizované studie s dobrým výzkumným vzorkem jsou interpretovány spíše povrchně. Řadě problémů práce se dalo přitom relativně snadno předejít (např. pročíst aktuální normy APA). Práci v této podobě nedoporučuji k obhajobě.

OTÁZKY K OBHAJOBĚ

Proč autorka zvolila pro přijetí hypotéz hladinu významnosti 0.05? Měla nějaký důvod nepoužít korekci pro opakovaná porovnání?

NEDOPORUČUJI K OBHAJOBĚ

NAVRHUJI HODNOCENÍ NEPROSPĚL/-A

DATUM 4.11.2024

PODPIS